

Sarcina noastră constă în relevarea trăsăturilor principale ale lexicului graiului amintit : în ce măsură s-a păstrat fondul lexical rusesc ; în ce raport se găsesc împrumuturile, fie ele ucrainene, românești sau de altă proveniență, față de elementul rus ; ce inovații prezintă graiul pe plan lexical și care este tendința lui de dezvoltare.

Materialul pe care l-am avut a fost grupat sub titlurile :

- I. Cuvinte referitoare la regnul animal
- II. Cuvinte referitoare la regnul vegetal.
- III. Cuvinte referitoare la viața materială și culturală.
- IV. Cuvinte referitoare la corpul omenesc, boli, tratament popular și igienă.
- V. Cuvinte referitoare la relațiile sociale ale oamenilor.
- VI. Din terminologia pescuitului.

CUVINTE REFERITOARE LA REGNUL ANIMAL.

Numele de animale, mai ales ale celor domestice sau bine cunoscute omului, fac parte din fondul relativ stabil al unei limbi și deci acestea vor fi comune limbii ruse literare contemporane și graiului lipovenesc cercetat de noi. Informatorii ne-au dat următoarele denumiri : [γις'], [sɤlav'éɤ], [l'éb'ɤt'], [vórɤn], [varónɤ], [savá], [kukúškɤ], [baklán], (-Dal', I.40 — pasăre marină ; P., 13 — împr. din greacă), cunoscute, de altfel, și multor altor graiuri rusești de pe teritoriul U.R.S.S. Alături de acestea graiul cunoaște o serie de denumiri care se întâlnesc și în limba ucraineană ca [žurav'él'], [vɤrab'éc], [vútkɤ], [~d'íkɤɤ], [mart'in], [lástɤukɤ] (hirundo urbico) și ucr. ластівка (H. II 346). rus. ласточка

Considerăm că sînt specifice graiului denumiri ca : [dɤlbunók] (m.) — 'ghionoaie (ciocănitoare)' ; ucr. дятел (H.I. 462), rus. дятел ; celelalte limbi slave au denumirea respectivă apropiată de cea cunoscută de ucr. și rusă. În graiul nostru cuvîntul s-a format de la tema verbală долб — (rus. долбить) cu sens de „a ciocăni“, „a lovi“, similar denumirii din limbile germanice (v. P. 211).

[šúl'ik] — 'uliu, vultan' (v. ucr. шулик — dial. și rus. шуляк (P. 110).

[nos] — 'cioc' (v. rus. клюв), reprezentînd un omonim.

[kukuválkɤ] — 'cucuvea' — împrumut din limba romînă, reprezentînd în grai un derivat cu sufix și o schimbare de ordin fonetic (voc. > l) existentă și în romînă pentru plural — cucuvéle (v. D. 203).

INSECTE

Fondul rus (est-slav) este reprezentat prin cuvintele [bábɤč'kɤ], [múškɤ], [múxɤ], [mol'], [tɤrakán], [blɤxá], [kamár] și [kamár'] (graiul cunoaște pentru *țințar*, atît denumirea rus. cît și pe cea ucr. (H. II 275 комáръ), respectîndu-se pentru ambele cazuri schimbările în paradigmă (adică g.s. [kɤmaróu] și [kɤmaréɤ] fără să reținem aici frecvența unei forme sau a alteia).

Denumirile de proveniență ucraineană din această categorie sînt : [žurav'él'], [pavúk] (v. H. III 85), dar pentru 'păienjenis, pînză de păianjen' am notat [paut'inɤ] ca și în limba rusă contemporană.